

Met een zorgvraag naar de boerderij

Zorg in de wei

In 1998 waren er in Nederland 75 zorgboerderijen, nu bijna 900. Ze bieden zorg aan mensen met een breed scala aan hulpvragen. Zorgboerderij De Weide Blik geeft een kijkje in de (biologische) keuken.

“Al vanaf mijn twaalfde liep ik bij het RIAGG, zonder dat duidelijk werd wat er met mij aan de hand was. Vooral tijdens vakanties, bij veranderingen, heb ik er last van. Dan raak ik gestresst. Op mijn zeventiende zei een vriendje: jij hebt hetzelfde als ik, pdd-nos. Mijn juf herkende het ook. Dat gaf veel duidelijkheid en rust.” Eelco volgde het vmbo-groen, daarna een mbo-opleiding facilitaire dienstverlening en toen een beroepskeuzetest aangaf dat hij geschikt zou zijn voor de administratie, volgde hij daar ook nog een opleiding voor. Maar nergens kon hij echt aarden.

“Eerst werkte ik hier als vrijwilliger. Maar ik merkte wel dat ik dat niet aankon. Via Toeleiding naar Arbeid, dat is een stichting die mensen met een autistische stoornis begeleidt, kon ik als klant hier terecht. Dat is alweer drie en een half jaar geleden. Ik kom hier twee dagen per week en in het weekeinde werk ik in de keuken van een verzorgingstehuis. Daarmee compenseer ik een deel van mijn uitkering.”

Samen met Gerben scheert Eelco de koeien. Het ziet eruit alsof hij het vaker heeft gedaan. “Dat klopt,” zegt hij “maar het liefst zit ik tussen de planten. Ik heb mijn eigen projecten: twee jaar geleden het meloenenproject en vorig jaar de witlof en de maïs. Nu heb ik voor-

Eelco met de appeloogst. Hij heeft regelmatig zijn eigen projecten op de boerderij. Zijn nieuwste plan is de teelt van paddestoelen

gesteld om paddestoelen te gaan kweken. En ik wil ook nog iets met reuzenpompoenen. De informatie vind ik op het internet. De zaden koop ik in de

winkel, in van die zakjes.”

Echt werk

Eelco kwam binnen via Toeleiding naar

De Weide Blik

Op zorgboerderij De Weide Blik kunnen mensen met een verstandelijke beperking, met een psychische stoornis of met een stoornis uit het autistische spectrum terecht voor dagbesteding. Stichting Zorgboerderij De Weide Blik huurt faciliteiten op het biologisch veeteeltbedrijf van Pieter Wouda. Hij houdt koeien en schapen.

Voordeel van deze constructie is dat de boer eindverantwoordelijk is voor het landbouwplan en de stichting voor het zorgplan. Taken en verantwoordelijkheden zijn zo duidelijk verdeeld en ieder kan zich ontwikkelen op zijn eigen vakgebied.

Pankaja Bours en Petra Gerritsma zijn initiatiefneemsters van de zorgboerderij. Naast het begeleiden van de klanten vormen zij de dagelijkse leiding. Berlinde Westerik is de derde begeleidster. Ze hebben alledrie een diploma Sociaal Pedagogisch Werk (SPW). Bours haalde een diploma Biologische Landbouw aan de Kraaybeekhof in Driebergen-Zeist. Voordat ze de zorgboerderij begon, werkte ze een jaar parttime op het bedrijf van Wouda en ze had ervaring op een zorgtuinbouwbedrijf. Gerritsma hielp een tijdje mee op het landbouwbedrijf om het agrarische werk te leren kennen. Ze volgde de opleiding Bedrijfsleider Zorgbedrijf aan het Groenhorst College. Westerik was dierenarts voor ze zich liet omscholen. Wouda heeft behalve de hogere agrarische school nog een cursus Landbouw en Zorg gevolgd. “Kennis van de landbouw is wel handig,” zegt Bours, “maar daar kun je op allerlei manieren aan komen.” De stichting is door de AWBZ erkend en heeft het keurmerk ‘Kwaliteit laat je zien’ van het Landelijk Steunpunt voor Landbouw en Zorg.

Arbeid. Maar ook via Lentis (de voormalige GGZ Groningen) komen cliënten naar de boerderij en soms melden ze zich uit zichzelf aan. Pankaja Bours, een van de initiatiefneemsters en begeleidsters, vertelt wat de zorg inhoudt. “Als na het kennismakingsgesprek en een dagdeel meedraaien blijkt dat dit werk bij de klant past, dan formuleren we samen met de klant doelen. Na zes weken is er een evaluatie, daarna om de drie maanden en na een jaar nog één of twee keer per jaar, of als er aanleiding toe is. We bespreken dan hoe het met ze gaat, hoe ze de begeleiding vinden, waar ze zich in ontwikkelen, wat ze op willen pakken. Soms gebeurt dat heel informeel, tijdens het werk of in de wandelingen. Sommigen worden panisch als zo’n gesprek in dit kantoortje zou plaats hebben.”

Negentig procent van de begeleiding gebeurt echter tijdens het werk. Vandaag bijvoorbeeld begeleidt Berlinde Westerik Auke bij het maken van houten speelgoedkruiwagens. Maar het gaat vooral ook om de interactie tijdens het werk. Hoe werken de klanten met elkaar samen? Bours: “Belangrijk is dat we overzicht houden, we kijken of iedereen lekker aan het werk is. Eigenlijk lopen wij tijdens het werk continu bij iedereen langs. Ja, er is wel eens gedoe. Meestal

gaat het dan om miscommunicatie; daar kunnen ze niet goed mee uit de voeten. Wij springen daar dan op in, proberen het probleem te verhelderen en voorstellen te doen om er uit te komen. In de communicatie is het belangrijk dat we mensen in hun waarde laten. Dan moet je dus wel kennis hebben van de problematiek van de cliënten.”

Een dag op De Weide Blik heeft een strak ritme. Op vaste tijden is er koffie, thee en ’s middags maken en eten de deelnemers soep van groenten en kruiden uit eigen tuin. Ook het dagelijks terugkerende werk van koeien voeren, stal uitmesten en schapen controleren geeft houvast. Bours: “Belangrijk is dat er structuur komt in hun leven. Ze leven vaak heel geïsoleerd in een klein huisje. Twee dagen per week hier werken is dan soms al genoeg. Ze hebben iets om naar uit te kijken, en aan het eind van de dag komen ze voldaan weer thuis. Daarbij is het echt werk. Ze werken met de koeien en schapen van Pieter (zie kader) en op zijn terrein. Dat vraagt om verantwoordelijk gedrag, zoals gereedschap opruimen en een klus afmaken.”

Familie

Eelco werkt nu dik drie jaar op de boerderij, maar sommigen zijn er al vijf jaar, vanaf het begin van de oprichting. “Voor

de meeste is er ook geen perspectief dat ze hier weer weg gaan”, vertelt Bours. “Ze zijn te kwetsbaar om in de echte wereld te werken. Hier mogen ze van alles doen wat ze in de echte wereld niet durven. Er is geen druk, ze mogen in hun eigen tempo werken en ze mogen fouten maken. En soms hebben ze hier dan ook voor het eerst van hun leven een succeservaring. Zoals de man die zijn hele leven bij zijn vader op de boerderij had gewerkt. Hij is slechtziend en dacht dat hij niets anders kon. Hier ging hij hout bewerken en hij merkte dat hij dat ook kon. Dat was geweldig voor hem.”

Tijdens de lunch komt Bours binnen met haar zoontje. De kleine kent iedereen van naam. Eelco en Gerben hebben veel plezier met het jong. “Eigenlijk vormen we een soort familie,” zegt Bours. “We drinken samen koffie, we lunchen samen. We gaan wel eens samen op pad, naar een museum of een kruidentuin. En dan zie je het soms gebeuren dat klanten samen naar de film gaan.” □

Meer informatie

Steunpunt Landbouw en Zorg:
www.landbouwwzorg.nl
Zorgboerderijen:
www.zorgboeren.nl